

Bilişim Emekçileri Örgütleniyor

EMO İzmir Şubesi
Bilgisayar Meslek Dalı Komisyonu

“İlkel komünal toplulukların çözümlenmesiyle, toplumun farklı ve en sonu karşıt sınıflara bölünmesi başlar. Bu tarihten başlayarak günümüze kadarki tüm toplumların tarihi sınıf savaşımı tarihidir”

Marks ve Engels'in 160 yıl önce Komünist Manifesto'da dile getirdikleri bu gerçeklik bugün daha da keskinleşen haliyle devam ediyor. Bir yanda geçimini sağlamak için emeğini satmaktan başka çaresi olmayan işçi sınıfı, yani proletarya; diğer yanda proletaryanın ürettiği artı-değere el koyan, üretim araçları sahibi burjuvazi... Teknoloji “devrimi” ile burjuva ideologları, proletaryanın, kol emeğine dayalı çekirdek işçi sınıfının artık merkezi önemini kaybettiği, üretimde merkezi bir yer tutmadığı propagandasını dört koldan bilinçlere yağdırmışlardır. Teknolojik gelişmelerin kapitalizmin özünü oluşturan emek-sermaye karşıtlığını arka plana düşüreceği vaaz edilmiştir.

Kapitalist metropollerle çevre ülkeler arasındaki uluslararası işbölümüyle, kapitalist ülkelerde ileri teknoloji ve yüksek derecede otomasyona bağlı nitelikli bir işgücü oluşurken, çevre ülkelerde niteliksiz işgücü ordusu oluşmuştur. Bilimsel ve teknik gelişmeler, emek sürecinin bölünmesine ve işçi sınıfının yapısında önemli değişimlere yol açmıştır. Fordist üretim tarzına nazaran Toyota/Japon modeli, getirdiği esnek çalışma koşulları ile sınıfın tam zamanlı istihdam edilen mavibeyaz yakalı olarak ifade edilen homojen yapısını değişime uğratarak, yarı zamanlı, parça başı, taşeron tipi yeni istihdam modelleri yaratmıştır. Bu durum sınıfın nispeten homojen yapısını heterojenleştirirken dünya çapında da bir proleterleşme dalgası yaratmıştır. Fordist üretim tarzında ayrıcalıklı yer tutan beyaz yakalı emekçiler, bu yoğun proleterleşme sürecinde bu konumlarını hızla kaybetmişlerdir. Mutlak ve görel bir yoksullaşma ile el

ele giden bu süreç, sermayenin saldırısıyla sosyal haklarda gerilemeler, çalışma sürelerinde artışlar ve ücretlerde ciddi düşüşler yaratmıştır.

Sınıfın yapısı, yeni meslek kollarının ortaya çıkmasıyla ve üretimin yeniden şekillenmesiyle saflarını giderek büyötmüştür. Bugün bilişim, ileri teknoloji, iletişim gibi yeni alanlarda istihdam edilen yeni bir işçi kuşağı vardır. Sermayenin kâr hırslının, sınıfın bu alanlardaki kolları üzerinde yarattığı baskı, bu kesimlerde örgütlenme isteğinin artmasına yol açmıştır. Sabah ATV grubunda sendikalaşma çalışmaları, çağrı merkezi emekçilerinin örgütlenme çabaları ve son olarak Basın-İş'te örgütlenen Eczacıbaşı grubuna bağlı çip üretiminde faaliyet gösteren E-Kart firmasının çalışanlarının, Türkiye işçi sınıfının tarihinde en önemli eylemlerin başında olan 15-16 Haziran'ın yıldönümünde greve çıkmaları, sınıfın bu kesimindeki kıpırdanışın göstergeleridir. Bununla be-

raber bizi daha da yakından ilgilendiren ve bu yazının yazılmasına neden olan gelişme ise, şu sıralar çokça adını duyduğumuz IBM Türk firmasında yaşananlar...

26 Mart 2008 tarihinde, Türk-İş'e bağlı Tez-Koop-İş sendikasına üye IBM çalışanları, sendikaları aracılığıyla, toplu sözleşme yapma hakkını almak için Çalışma Bakanlığı'na yetki başvurusunda bulundular. "Çalışma Bakanlığı 209 IBM Türkiye çalışanının (26 Mart tarihindeki üye sayımız), Noter kanalı ile yapmış olduğu üyelik başvuru bilgilerini doğruladı, onayladı ve 11 Haziran 2008 tarihinde IBM'i bilgilendirdi. Ancak, IBM yönetimi toplu sözleşme ve grev yapma hakkımızı geciktirmek için 17 Haziran 2008 tarihinde "Gerçeğe aykırı ve uydurma gerekçelerle itirazda bulundu" (1)

Peki neydi bu kadar çalışanı sendikal örgütlenmeye götüren nedenler?

"Nedenlerimiz

1) Artan hayat pahalılığına karşın IBM çalışanlarının son 5 yıldır ücret artışı almadan çalışması

2) Tüfe verilerine göre son 5 yıllık kümülatif enflasyonun %56 olmasından dolayı çalışanın yarı yarıya fakirleşmesi

3) Ücret dağılımında oluşan adaletsizlikler: Aynı sorumlulukları taşıyan çalışanlar arasında dört kata varan ücret uçurumlarının oluşması ve buna bağlı çalışma barışının zedelenmesi

4) Çalışanları fakirleştirme üzerine kurulu yeni istihdam politikaları

5) Haksız işten çıkarmalar, tehdit ve işine gelirse tarzındaki yaklaşımı nedeniyle iş güvenliğinin yok olması

6) Şirketine sadık, şirketine yıllarca para kazandırmış çalışanlar için planlanan/uygulanan vefasızlık

7) Sürekli törpülenerek eriyen haklar

8) İş yaparken, çalışanla ilgili kararlar alırken çalışanı yok sayan yönetim modeli

9) 70 yıllık Türkiye mazisine yakışmayan bir davranışla, yanlış politikaların uygulanmasına karşı çıkan değerli yöneticilerimizin yerine yurtdışından yabancı yöneticiler atanması

10) IBM Türkiye'nin uygar Avrupa organizasyonundan (İspanya, Yunanistan, Portekiz, vb.) Orta Doğu / Doğu Avrupa ülkelerinin yer aldığı üçüncü Dünya ülkeleri arasına katılımının önlenememesi" (1)

Şu andaki yasalarla belirlenen örgütlenme hakkımız:

"Örgütlenme Hakkımız

Çünkü; İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi 23. maddesinde belirtildiği üzere: "Herkesin çıkarını korumak için sendika kurma veya sendikaya üye olma hakkı vardır"

Çünkü; Anayasamızın 51. maddesinde belirtildiği gibi "Çalışanlar ve işverenler, üyelerinin çalışma ilişkilerinde, ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için önceden izin almaksızın sendikalar ve üst kuruluşlar kurma, bunlara serbestçe üye olma ve üyelikten serbestçe çekilme haklarına sahiptir. Hiç kimse bir sendikaya üye olmaya ya da üyelikten ayrılmaya zorlanamaz."

Çünkü; 2821 sayılı Sendikalar Kanunu ve 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu'nda tanıdığı gibi: "Herhangi bir sendikanın bir işyerinde örgütlenerek toplu iş sözleşmesi imzalayabilmeleri için işyerinde çalışan işçilerin %50+1'ini sendikaya üye yapması gerekir" (1)

Yukarıda detaylarını, kendi ağızlarından aktardığımız IBM Türk işçilerinin bu mücadelesi, sınıf savaşımının keskinleşerek devam ettiğini, farklı biçimler alarak her

geçen gün işçi sınıfının kapsamının genişlediğini göstermektedir. Yakın zamanda yayınlanan yazısında Volkan Yaraşır, işçi sınıfının kapsamındaki bu değişimi "çekirdek işgücü" ve "çevre işgücü" kavramları üzerinden açıklarken "çekirdek işgücü" için şunları yazıyordu: **"Çekirdek işgücü giderek bilgisayar, haberleşme, uzay teknolojisi gibi teknoloji üretimi yapan sektörlerde yoğunlaştı. Bu gelişmeler aynı zamanda işçi sınıfının kapsamını genişletici ve beyin emeğini proleterleştirici bir sürecin önünü açtı. Çekirdek işgücü ilk dönemlerde yüksek ücret alırken ve belirli oranda rahat imkânlarla ve kısmi iş güvencesine sahipken, özellikle Doğu Asya krizinden sonra bu özelliklerini hızla kaybetmektedir. İşsizliğin anaforu bu kesimi de içine çekmiştir."** (2)

Evet, bilişim alanındaki bu proleterleşme sürecinin yansıması olarak bugün IBM Türk işçileri, sınıfsal bir mücadele alanına girmiş bulunmaktalar. Sınıfın genişleyen, heterojenleşen, tabakalaşan yapısına karşı tek çıkış yolu sınıf bilincidir. Sınıfın tüm kesimlerini ortak payda buluşturacak olan sınıf çıkarlarıdır.

Bilimin ve teknolojinin, sermayenin ve pazarın değil, insanlığın gereksinimleri için kullanıldığı, "gündüzünde sömürülmeyen, gecesinde aç yatılmayan", sınıfların, sınırların olmadığı bir dünyada yaşamak dileğiyle...

1: <http://bilisimsendikasi.org>

2: <http://www.kizilbayrak.net>

Şubemizin konu ile ilgili olarak yaptığı 29 Temmuz 2008 tarihli basın açıklamasını www.izmir.emo.org.tr adresinden inceleyebilir.